

haar gegeven belofte zoo trouw, krachtig, rijk en veelomvattend is, dat de verwekking van kinderen, de verwekking en de ontvangenis van het nieuwe leven daarin reeds opgesloten is!

Kortom, ik wilde U er van doordringen, dat mijn opdracht om mijn vrouw voor een reeds „in verwachting zijnde” vrouw te houden, U

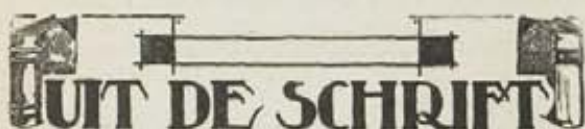
„EENERZIJDIG” zegt, dat U haar, als de draagster van de door mij afgelegde belofte, voor een zwangere vrouw dient te houden, doch U

„ANDERZIJDIG” moet nopen er mee rekening te houden, dat kinderen in een huwelijk ook veel later kunnen geboren worden en dat wij ten slotte volstrekt onwetend zijn ten opzichte van het tijdstip van de ontvangenis en de geboorte van de eerste en de volgende kinderen, ja, ook ten opzichte van de vraag of er wel ooit kinderen uit dat huwelijk zullen geboren worden en U dus toch nog maar niet aanstonds tot het breiden van truitjes, het koopen van cadeautjes en het roepen van een „zuster” moet overgaan.

Zie, als men deze rede eens bruidegoms goed op zich heeft laten inwerken en den diepen zin daarvan heeft gepeild en verstaan, dan heeft men ook de kern en de pit van de verklaring van dr Schippers, die bij de opstelling daarvan geïnstrueerd werd door ds Bouwmeester, ten volle doorzien!

Volgende week meer!

C. V.

zie, dagen komen.

Zie, dagen komen.....

Jeremia 30 : 3; 31 : 27, 31, 38.

Profeten zoeken niet zoozeer het einde als den einder.

Men heeft zoo vaak van hen gezegd, dat zij het einde zoeken, en dat hun grootste loon hun zou gegund mogen heeten, indien zij een voor-spelling aangaande de toe-komende dingen hadden kunnen spreken met gezag. Zoo sterk werkt deze voorstelling aangaande het loon eens profeten op de geesten in, dat men een profet te sterker, en 'n profetie te werkzamer en te dierbaarder acht, naarmate de inhoud van een bepaalde profetenspreuk meer naar voren in den tijd kan geschoven worden. Hoe dichter de profetie in zijn voorspellen naar het einde der dagen, op de laatste bedeeeling, naar wat niet vóór, doch achter den drempel ligt, die Oud Verbond van Nieuw komt scheiden, hoe mooier plekje hij krijgen moet in de eere-galerij der godsgezanten. Het einde..... toon ons het einde, en wij zullen u, profet des Allerhoogsten, zeggen, hoe ver zij in de gunst van God anderen hebt mogen vóór gekomen zijn.

Doch deze lof is niet betamelijk. Omdat hij niet zich richt naar het loon, dat God aan zijn profeten gunt.

Hun grootste loon is immers niet, dat zij een einde, doch dat zij den einder wijzen. De einder is zoo iets als wat de grieken noemen: horizon.

De horizon, dat is de grens van ons gezichtsveld. Hij is die — denkbeeldige — lijn, of curve, die voor onze oogen den bodem, waarop wij staan, dat is: de aarde, afgrenst, omdat aan den anderen kant van die „lijn” „terreinen” liggen, die ons oog evenmin doorzoeken als onze voet betreden kan.

Maar het verschil is duidelijk. Wie het einde wijst, die wijst maar één kant uit: naar voren, naar waar de zon ondergaat. Maar wie naar den einder wijst, die wijst alle kanten uit: naar voren en naar achteren. Naar waar de zon ondergaat, doch ook naar waar zij opgaat. En waar beginningen en beginselen te wijzen zijn.

Nu, toen de oogen van Jeremia den einder zochten, toen liet de Geest hem zien, wat na de dagen-van-heden aanstonds volgen zou. Een balling ziet al héél ver, als hij wat aan de andere zijde van de scheidslijn tusschen ballingschap en vrijheid ligt, vaag kan onderkennen. Zeggen we „vaag”, dan bedoelen we niet: onzeker, maar: zonder scherpe distinctie van wat achter den horizon-van-vandaag in het daarna komende veld-van-tijd-en-ruimte toch nog werkelijk zal te onderscheiden zijn. Te onderscheiden, maar zonder, dat het te scheiden wezen zal. Want het beginsel, dat is aan den einder. Het nieuwe begin. De nieuwe zonsopgang. En hoe veel nu achter dien einder komt, dat weet niemand. Maar de profet weet wel: het beginsel werkt dóór.

Dus spreekt Jeremia in de door ons geciteerde hoofdstukken 30 en 31 over wat geschieden zal na de ballingschap. Is Israël in nood? Er zal verlossing komen, Gods goedheid is zeer groot.

Begint die verlossing pas in een andere wereld? In een nieuwe dimensie? Op een schoongeveegde aarde? In een Nieuw Testament, dat na zooveel jaren, of jaar-veken, wel-geteld, aan zal breken?

O neen.

Het nieuwe, dat Jeremia ziet komen, dat breekt zich baan in en door de katastrofale verlossing, die Jahwe zal geven, als Hij zijn ballingen weer heenleidt

naar 't beloofde land. Wat Hij daarin en alsdan zal werken, dat zal natuurlijk dóór-werken. Hoe lang, vraagt u? Vraag dat niet meer: wie weet de eindeN nu te meten van wat achter den einder ligt, achter den horizon van heden? Het zal doorwerken tot den tijd, waarin het heil zal komen tot de volken, den dag, dien men later noemen zal: den dag van 't Nieuwe Testament. Het zal óók doorwerken tot aan de parousie van Vorst Messias, eenmaal komende, na lijden, in heerlijkheid. Het zal doorwerken tot in alle eeuwigheid. Wat zou níét door-werken, wat God principieel komt werken? Maar het begint al dadelijk na de ballingschap. Naar de gelegenheid van dien tijd. Het zet zich voort tegen en ook na den tijd van de aankomende filistijnen, tyriërs en mooren, den dag van 't Nieuwe Testament. En het werkt eeuwig na. Maar het werkt telkens naar de gelegenheid des tijds, die na dien horizon zal liggen. En het zal eenmaal werken naar de gelegenheid der eeuwigheid, die voor het geloof wenkt achter de laatste horizonen, die de laatste profeten en getuigen zullen afzoeken. Ook dat nieuwe verbond, waarvan ons hoofdstuk 31 spreekt, komt dus al vóór het dusgenaamde Nieuwe Testament. En het zal daarna door-werken, naar de gelegenheid van den tijd, die daarmee aanbreekt.

Zie, de dagen komen! Achter den horizon ligt wat nieuws. Chedasjah.¹⁾

Wat ligt er achter dien horizon?

Vrijheid, merdeka, maar dan ééne, die evangelisch wordt geleid, en voor de kerk weer plaats maakt, in haar eigen land, en de revolutionairen, de rebellen, naakt uitstroopt (30 : 3). Verscheurde banden (8); rustig leven (10), en wraak over de „beesten” der wereld (11, 16); een nieuwe stad, waarin men wederom kan zingen (18, 19). En een eigen soevereïn, en zelfbeschikkingsrecht (21).

Dat begint dadelijk achter dien horizon. Maar 't kan nog wel wat duren, eer die eigen Souvereïn er is. Maar 't ligt al in 't verschiet, en 't een hangt met 't ander samen.

Zie, de dagen komen. Achter den horizon ligt wat nieuws. Chedasjah.

Wat ligt er achter dien horizon?

Zending (terzelfder tijd, 31 : 1), die vrucht draagt; en reünie (9) en een herstelde altaardienst (14), en volksherstel (17) en bekeering (19).

Zie, de dagen komen. Achter den horizon ligt wat nieuws. Chedasjah.

Wat ligt er achter dien horizon?

Herstelde vruchtbaarheid (naar de oude belofte) (27); wederopbouw (28), aanvaarding van individuele eigen verantwoordelijkheid (29).

Zie, de dagen komen. Achter den horizon ligt wat nieuws. Chedasjah.

Wat ligt er achter dien horizon?

Een nieuwe actie van Gods voorzienigheid (31) in de oude verbondshistorie, en tengevolge van die nieuwe krachtuitzending Gods een parallelverschijnsel met de bekeering (van volk en individu) (19, 29). Niet meer een napraten van anderen (34), niet meer een afschuiven van de individuele verantwoordelijkheid op massa en clerus (33), maar een aanvaarding van Gods verbond, overeenkomstig de oude eischen.

Dat alles komt van „achter den einder”.

En het is één geheel.

En het voltrekt zich naar de gelegenheid van elken navolgenden tijd. En over het collectivum van de weer-gekeerde, vrijgemaakte kerk.

De van Babel vrijgemaakte kerk, na de ballingschap.

De van Joodsche binding vrijgemaakte kerk, na Pinksterfeest.

De van alle zonde en leed vrijgemaakte kerk na de parousie.

Maar voor die laatste voltrekt het zich naar de gelegenheid der eeuwigheid. En over een adaequaat gezilverd kerkcollectivum. Want alles komt naar de mate van zijn „bedeeeling”.

K. S.

¹⁾ Een min of meer technische term uit het hebreewsch: iets nieuws.

calvijn
OVER het dogma aangaande de
WEDERGEBOORTE der kinderen.

Soms staat men toch nog even te kijken. Zoo ik, toen ik in onze kerkbode uit het Noorden iets las over een uittaling van den synodocratischen ds Bouwmeester, den man, die dr Schippers ertoe bewogen heeft, te zeggen, dat men toch niet de synode (van '42-'44) behoefde af te wijzen; want de formule van voor wedergeboren houden was door haar, o wonderlijke ontdekking, niet beschouwd als een doops-, doch als een bejegeninganorm; hij koos den term „bejegeninganorm”, naar „bejegenen” is natuurlijk primair: doopen. Tenminste in het geval der kleine kinderen.

Nu, ds Bouwmeester schijnt een artikel geschreven te hebben, waarin hij tot eenige voorzichtigheid maant — een vermaan, dat men tot zijn dood toe zal kunnen volhouden. Maar in dit artikel — ik citeer genoemd orgaan — schrijft hij:

Ik weet wel, dat Calvijn reeds sprak van het „dogma aangaande de wedergeboorte der kinderen”, door hem vastgesteld (Dogma de infantum regeneratione) Inst. IV, 16, 26. En ook, dat de op hem volgende Gereformeerde theologen vasthielden aan de wedergeboorte bij de kleine kinderen. Maar zijn wij wel voldoende ingegaan op de kritische vragen, aangaande een beweerde scholastieke trek in de Geret. theologie, die men juist hier meent op te merken en die in strijd zou komen met wat de H. Schrift ons leert?

Tot zoover ds Bouwmeester.

Het laatste gedeelte van het citaat interesseert ons niet dezen keer. Wel het eerste. Daar staat zoo heel kalm, dat Calvijn een „dogma” heeft vastgesteld aangaande de wedergeboorte der kinderen. Bom. De inleidende woorden: „ik weet wel”, geven bovendien den duidelijksten indruk, dat ds Bouwmeester zeggen wil: op dit punt staat onze zaak (der synodocraten) natuurlijk wel vast, dáár hoeven we niet meer over te praten. Maar..... en wat dan verder volgt.

Ds Bouwmeester geeft dus, op zijn zachtst gezegd, den indruk, dat Calvijn het als een dogma, nog wel van hem zelf (!) beschouwt, dat de kinderen voor wedergeboren te houden zijn. Synode, wees gerust. Calvijn zou ook hebben geschorst, en zoo.

Heeft ds Bouwmeester ditmaal gelijk?

Ik geloof: ook dezen keer volstrekt niet.

Hij citeert uit de Institutie IV, 16, 26. Daar zegt Calvijn, we volgen voor het gemak der lezers, de vertaling-Sizoo:

En ook al gaven wij hun (d.w.z. den bestrijders van den kinderdoop, K.S.) alles toe voor wat het verstaan van deze plaats (n.l. Christus' uitspraak: want derzulken is het koninkrijk der hemelen, K. S.) betreft, dan zullen ze daaraan toch niets kunnen ontleenen, indien ze niet eerst het leerstuk aangaande de wedergeboorte der kinderen, dat door ons reeds vastgesteld is, omvergeworpen hebben.

Tot zoover Calvijn, naar Sizoo's vertaling. Men kan den tekst, de (Schrift)plaats, door Calvijn hier bedoeld, vinden in Matth. 19 : 14, zooals door den franschen tekst der Institutie, (C. R. 4, 963) duidelijk wordt aangewezen, en ook blijkt uit het verband.

Leert Calvijn nu hier een wedergeboorte der kinderen, zoo maar als dogma in het algemeen: der kinderen?

Of verwijst hij naar zoo'n dogma?

Heelemaal niet.

Calvijn verwijst alleen maar naar 't dogma, dat ook de Dordtsche Leerregels hebben vastgesteld, toen zij spraken over de kleine kinderen, die God in hun prille jeugd uit dit leven wegneemt (D.L. I, 17).

Bewijs is gauw te leveren.

Slaan we de overeenkomstige plaats (Inst. IV, 16, 26) op in den zooeven aangehaalden franschen tekst (C. R. 4, 963), dan vinden we daar dit:

Et encore que nous leur concedions tout ce qu'ils demandent, si est leur illusion fautive, et prinse d'une fausse et folle raison, que les enfans ne peuvent entre regenez: comme il appert de la deduction cy dessus traitée amplement: c'est, que sans la regeneration il n'y a nulle entrée au royaume de Dieu, ne pour les petits ne pour les grans. Or puis qu'il y en a de ceux qui decedent petits enfans, qui sont heritiers du royaume de Dieu, il s'ensuit bien qu'ils sont paravant regenez. Le reste des choses signifiees a lieu en eux, au temps que le Seigneur aura dispose pour leur en donner la cognoissance.

We behoeven voor onze lezers, die de fransche taal niet verstaan, niet te vertalen wat hier staat. Genoeg is, dat Calvijn hier zegt:

a) de tegenstanders, die ik hier afwijs, beweren, dat kinderen NIET KUNNEN vernieuwd worden; maar dat is een valsche en dwaze redeneering;

[Dat zeggen alle vrijgemaakten ook: niemand ontkent dat God IN STAAT is, hoe dan ook, kleine kinderen te vernieuwen.]

b) hierboven hebben we uitvoerig aangetoond, dat niemand (klein of groot) zonder wedergeboorte het koninkrijk der hemelen binnenkomt;

c) er zijn kinderen die vroeg sterven. INDIEN DEZEN ERFGENAMEN DES EEUWIGEN LEVENS ZIJN, dan zal God hen wel op de een of andere voor ons onbegrijpelijke manier vernieuwen.

Tot zoover de zin van die fransche woorden. Daar blijft dus geen steek over van een „dogma” (in het algemeen) van de wedergeboorte der kinderen.

Ten overvloede wijzen we erop, zie C.R. 4, 963, dat in bovenbedoelde fransche coupure, achter de woorden:

.....il s'ensuit bien qu'ils (n.l. die UITVERKORENEN) kinderen, die God vroeg uit dit leven wegneemt) sont paravant regenez.....

in de fransche editie van 1541 was ingelascht de passage, die eerst was weggelaten uit IV, 16, 21 ter plaatse, waar die passage in den latijnschen tekst, sedert 1539, en in alle andere fransche edities te vinden is.

¹⁾ Zie hieronder.